

Dnevi evropske kulturne dediščine 2024 v Italiji (DEKD 2024 v Italiji)

V središču letošnje izvedbe Dnevov evropske kulturne dediščine je tema Dediščina kulturnih poti, mreženja in povezav. Naša dediščina nam lahko v snovni in nesnovni obliki veliko pove o tem, kako so bili narodi dolgo povezani in kako so še vedno povezani s skupnimi vrednotami, skupnimi praksami ter željo po ohranjanju in izmenjavi zgodb in z njimi povezane dediščine, ki sestavljajo našo individualno in kolektivno zgodovino in identiteto. Sledovi fizičnih poti, ki prečkajo pokrajine in meje, nas opominjajo na to, da so bili ljudje vedno v gibanju in da so ljudstva potovala zaradi raziskovanja, izobraževanja, osvajanja ozemelj, trgovanja, kmetovanja in romanja. Povezave, ki so pri tem nastale, pogosto temeljijo na naši prepleteni zgodovini; naša stavbna dediščina, muzejski predmeti, umetniška dela, knjižnice, tradicije in obrti pa spominjajo na skupno preteklost in kažejo na medsebojne kulturne vplive.

Celoten program je dostopen **TUKAJ**, spodaj vam predstavljamo tiste dogodke, ki jih organizirajo Slovenci v Italiji.

27. septembra ob 17. uri

PO POTEH FILOZOFIJE, UČNA URA V PRIMESTNEM PARKU

TRST (Park Vile Sartorio na Reški cesti, vhod iz Ulice dei Modiano)

ORGANIZATOR: Odsek za zgodovino in etnografijo NŠK

Vsak park ima svojo filozofijo. Razkriva se v njegovi zasnovi, nato pa v mnogoteri izbiri rastlin, oblik in stavbnih objektov. V akademski dediščini in ljudskem izročilu imajo vrtovi velik pomen. Sprehod skozi park nas tako popelje od antike do danes in od prednikov v naš čas. Primestni park tržaške družine Sartorio v okraju Sv. Marije Magdalene Zgorje je lep in vabljev primer. Na poti po parku nas bo vodila prof. Marta Ivašič, upokojena srednješolska učiteljica zgodovine in filozofije.

28. septembra ob 10. uri v italijanščini, ob 16. v slovenščini

ZAČETKI NABREŽINE, Z BREGA NA KRAS

NABREŽINA (zbirališče ob začetku ribiške poti, pr' centrali)

ORGANIZATOR: Slovensko kulturno društvo Igo Gruden

Arheolog Ivan M. Hrovatin v arhivih raziskuje srednjeveško poselitev Krasa do 18. stoletja. Slovensko kulturno društvo Igo Gruden vabi na vodeni ogled tematske razstave in pohod po okolici, ki nas bo pripeljal vse do morja, k izvoru Nabrežine.

2. oktobra ob 18. uri

OSTANEN – RIMANGO, DOKUMENTARNI FILM

TRST (NŠK, Ul. Sv. Frančiška 20)

ORGANIZATOR: Odsek za zgodovino in etnografijo NŠK, Zveza slovenskih izseljencev FJK

Podlaga za dokumentarec so videointervjuji izseljencev iz Benečije. Nastala je izvirna videopripoved malih in tradicionalno tihih ljudi, ki izžareva njihovo veliko dostojanstvo. Izseljevanje iz slovenskih dolin v preteklem stoletju je mogoče primerjati s pravim eksodusom. Zato je za ohranjanje kulture in identitete tega območja treba gojiti tudi dediščino njegovih izseljencev, razpršenih po svetu, in tistih, ki so se vrnil. Za razliko od mnogih drugih hribovitih območij v Italiji so Nadiška in Terska dolina ter dolina Rezije od petdesetih let 20. stoletja dalje ostajale izvzete iz družbeno-ekonomske modernizacije in sodobnega razvoja, ki bi prebivalcem omogočal življenje doma. Edini izhod iz brezperspektivnega položaja je bilo izseljevanje. Z nami bodo tudi ustvarjalci filma, Aleksej Kalc, Renzo Mattelig in Elisabetta Gustini.

3. oktobra ob 20. uri

VIKTOR SULČIČ, ARHITEKT

KRIŽ (v Domu „Albert Sirk“)

ORGANIZATOR: Slovensko kulturno društvo Vesna

Predavanje o arhitektu Viktorju Sulčiču, rojenem v Križu. Kot uspešen arhitekt, kasneje slikar in aktiven član slovenske skupnosti je deloval v Argentini. Na večeru bo nastopila Irene Mislej,

izvedenka o Sulčičevem življenju in delu. Uvodne besede bo podal prof. Aleksej Kalc. Pogovor bo vodil domačin, časnikar Sandor Tence.

6. oktobra ob 9.00

SLOVENSKI OBRAZ GORICE – SPREHOD PO SLEDEH TISOČLETNE PRISOTNOSTI SLOVENCEV V GORICI

GORICA, zbirno mesto: Kbcenter (Korzo Verdi 51)

ORGANIZATOR: Zveza slovenskih kulturnih društev

Vodeni sprehod po kulturni poti mimo krajev, zgradb in drugih točk, ki povezujejo pomnike, pomembne za goriške Slovence. Doživljanje zgodovine in prostora skozi oči skupnosti, ki je v samem jedru Gorice prisotna že več kot tisoč let, a za obiskovalca in turista skoraj nevidna. Prijave na nova-gorica@vipavskadolina.si.

10.–17. oktobra ob 15.30

OLJKA, SIMBOL NAŠE ZEMLJE

KRIŽ (v šoli, dogodek ni za javnost)

ORGANIZATOR: OŠ Albert Sirk

Učenci bodo vključeni v izobraževalne in laboratorijske dejavnosti, s katerimi bodo od blizu spoznali to čudovito drevo in vse njegove posebnosti. Obiskali bodo oljčni nasad, imeli ustvarjalno delavnico, raziskovali zgodovino (oljka v antiki in v sredozemski kulturi), degustirali olje in oljke ter napisali pesmice, legende in zgodbe o oljki. Projekt se bo zaključil z razstavo del, ki so jih ustvarili učenci, in s kratkim kulturnim programom.

11. oktobra ob 20.30

POPIS LEDINSKIH IN HIŠNIH IMEN TER IZDELAVA ZEMLJEVIDOV V KATASTRSKI OBČINI DOLINA (TRST)

DOLINA (v društvu, dogodek ni za javnost)

ORGANIZATOR: Slovensko kulturno društvo Valentin Vodnik

Mladi srednješolci in višješolci bodo pod mentorstvom društvenih odbornikov skušali zbrati čim več ledinskih imen in jih vnesti na zemljevid. S tiskom podrobnega zemljevida, ki mu bodo dodali še zemljevid hišnih imen v vaseh Dolina in Kroglje, ki tudi počasi izginjajo, saj je veliko hiš kupilo neslovensko prebivalstvo, bi ohranili delček sveta, ki počasi, a neizprosno izginja.

11. oktobra ob 17.30

NAGRAJEVANJE NATEČAJA NA POTI DOMOV

TRST, Oddelek za mlade bralce (Narodni dom)

ORGANIZATOR: Odsek za zgodovino in etnografijo NŠK, Kulturno društvo Bubnič-Magajna, Primorski dnevnik

Podelitev nagrad literarnega natečaja Albina Bubniča. Na natečaju lahko sodelujejo osnovnošolci ter dijaki slovenskih nižjih in višjih srednjih šol v Italiji in Sloveniji, in sicer kot posamezniki ali v skupini. Tokratna tema je odprta in široka. Sodelujoči lahko napišejo, kaj se jim dejansko dogaja na poti domov iz šole ali kaj takrat premišlujejo oziroma kaj se jim je tisti dan pripetilo ali pa kaj se je zgodilo v svetu. Lahko opišejo tudi spomine sorodnikov, ki so se vrnili domov iz izseljenstva, ali izseljenih sorodnikov, ki pridejo na obisk v domovino, ali pa svoje spomine na daljši čas, ki so ga preživeli v tujini. V opis lahko vključijo razmišljanje o povratku domov, o izkušnjah, ki so jih obogatile.

12. oktobra ob 9. uri

SUHI ZID POVEZUJE – DELAVNICA OBNOVE IN UČENJE SLOVENSKIH IZRAZOV GROPADA (okolica vasi)

ORGANIZATOR: Karin Lavin, Partnerstvo kraške suhozidne gradnje, Znanstveno-raziskovalno središče Koper

Delavnica gradnje in obnove suhih zidov je namenjena ohranjanju starodavnih veščin v njihovem izvornem jezikovnem kontekstu, to je slovenskem jeziku. Od tod ideja, da bi delavnica o veščini suhozidne gradnje postala poglobljena in medkulturna izkušnja za italijansko govoreče družine, ki

jih k ročnemu delu v lokalnem jeziku spodbujajo jezikovni moderatorji.

Obvezna prijava na karin.lavrin.art@gmail.com

12. oktobra ob 10. uri v italijanščini, ob 16. v slovenščini

ZAČETKI NABREŽINE, Z BREGA NA KRAS

NABREŽINA (zbirališče pred gostilno Bunker)

ORGANIZATOR: Slovensko kulturno društvo Igo Gruden

Arheolog Ivan M. Hrovatin v arhivih raziskuje srednjeveško poselitev Krasa do 18. stoletja.

Slovensko kulturno društvo Igo Gruden vabi na vodeni ogled tematske razstave in pohod po okolici, ki nas bo pripeljal vse do morja, k izvoru Nabrežine.

16. oktobra ob 18. uri

OSTANEN – RIMANGO

GORICA, BorGO Cinema (Raštel 57/59)

ORGANIZATOR: Narodna in študijska knjižnica, Kinoatelje, Zveza slovenskih izseljencev FJK

Podlaga za dokumentarec so videointervjuji izseljencev iz Benečije. Nastala je izvirna videopripoved malih in tradicionalno tihih ljudi, ki izžareva njihovo veliko dostojanstvo.

Izseljevanje iz slovenskih dolin v preteklem stoletju je mogoče primerjati s pravim eksodusom.

Zato je za ohranjanje kulture in identitete tega območja treba gojiti tudi dediščino njegovih izseljencev, razpršenih po svetu, in tistih, ki so se vrnil. Za razliko od mnogih drugih hribovitih območij v Italiji so Nadiška in Terska dolina ter dolina Režije od petdesetih let 20. stoletja dalje ostajale izvzete iz družbeno-ekonomske modernizacije in sodobnega razvoja, ki bi prebivalcem omogočal življenje doma. Edini izhod iz brezperspektivnega položaja je bilo izseljevanje. Z nami bodo tudi ustvarjalci filma, Aleksej Kalc, Renzo Mattelig in Elisabetta Gustini.